

SAMTIDSKUNST

Kort beskrivelse af forløbet på museet:

Samtidskunsten er skabt i, forholder sig til og går i dialog med vores samtid. I forløbet fokuserer vi på samtidskunstens mange udtryksformer: video, lyd, fotografi, installation o.a. Vi undersøger, hvordan nye betydninger opstår, når kunsten inddrager nye medier og materialer, og hvordan dette bryder med tidligere tiders kunstformer og opfattelse af kunst. Med dette afsæt arbejder eleverne kreativt evt. i et værkstedsbesøg med at omsætte et ældre værk fra samlingen til en ny udtryksform.

1-time: omvisning m. øvelser: 350 kr.

3-timer: omvisning m. øvelser og kreativt værksted: 1000 kr.

Fag: Billedkunst, dansk, samfundsfag

Klassetrin: 7.-10. klasse

Omfang: 3-5 lektioner

Faglige læringsmål:

At lære om samtidskunstens udtryk og funktion i samfundet. At opnå viden om samtidskunstens forskellige medier og materialer samt disses betydninger og udtryksmuligheder. Evne til at udtrykke sig kreativt gennem nye medier og forskellige materialer.

I det følgende finder du dels øvelser, som retter sig mod det forberedende arbejde på skolen, dels forslag til et efterfølgende kreativt værksted, som I kan arbejde med tilbage på skolen efter museumsbesøget.

FØR-MATERIALE (PÅ SKOLEN)

Aktivitet 1: Interview – Hvad er kunst?

Beskrivelse: Øvelsen har til hensigt at diskutere elevernes umiddelbare opfattelse af kunst og kunstnere og sætte ord og evt. billeder på, hvad kunst kan være.

Tidsforbrug: ½ -1 lektion

Forberedelse og materialer: Alle elever skal have udleveret spørgsmålene (bilag 1).

Sådan gør I: Eleverne går sammen to og to og interviewer hinanden på skift ud fra nedenstående spørgsmål:

- 1) Hvilke ord tænker du på, når du hører ordet 'kunst'?
- 2) Hvad handler kunst om?
- 3) Hvordan er en kunstner?
- 4) Hvem kan blive kunstner?
- 5) Hvilke temaer arbejder kunstnere med i dag?

Lad eleverne skrive deres svar ned. Lav efterfølgende en samlet opsamling med fokus på hvilke tanker, de forskellige elever har om kunst og kunstnere.

Aktivitet 2: Hvor kan du se kunst? Find forskellige udtryksformer

Siden 1960'erne og 1970'erne har mange forskellige udtryksformer gjort sit indtog i kunsten, der også er at finde mange nye steder; ikke kun på museer og gallerier, men også i det offentlige rum eller på digitale platforme. Samtidskunst kan endda være en form for strategi, et computerspil eller et måltid mad, hvor det kan være vanskeligt at opstille en grænse imellem kunst og hverdagsliv.

Beskrivelse: Øvelsen handler om at skærpe elevernes opmærksomhed over for forskellige former for kunst i det offentlige rum; på torvet, på togstationen, i gadebilledet mv. Gruppevis går eleverne på jagt efter kunst i nærområdet, registrerer og fotograferer de fundne værker, som efterfølgende fremlægges for klassen.

Tidsforbrug: 1-2 lektioner

Forberedelse og materialer: Undersøg hvor i dit nærområde, der er mulighed for at finde kunst. Det kan være i gågaden, på torvet, graffiti eller street art, der dukker op i gadebilledet. Måske er der kunst på skolen? Udvælg et område, som giver mening for jeres klasse.

Sådan gør I:

Eleverne inddeles i grupper, som sammen går på jagt efter kunst. Kunstværkerne fotograferes med tablet eller mobiltelefoner og bringes med tilbage i klassen. I kan evt. slå gps til, der efterfølgende kan hjælpe med at klarlægge præcis, hvor kunsten befandt sig.

Eleverne skal på deres jagt arbejde med følgende overvejelser, som skrives ned (bilag 2):

- 1) Hvor er værket?
- 2) Hvordan er værket lavet? Hvilke materialer er brugt?
- 3) Hvilken kunstform er der tale om? (brug evt. definitioner, bilag 3)
- 4) Hvad gør kunstværket ved det sted, det er placeret? Hvordan ville stedet være uden?
- 5) Hvad tror I tankerne er med kunsten på netop det sted?
- 6) Hvornår er værket fra? Er det nyt eller gammelt?

Eleverne laver en præsentation af 1-2 af de fundne værker. Forud for præsentation kan der evt. laves research på nettet omkring kunstværket, kunstneren og/eller kunstformen.

Opsamling: Diskuter ud fra ovenstående observationer og registreringer, hvad der skal til for, at noget kan kaldes kunst, og hvornår et værk kan kaldes samtidskunst, dvs. ny kunst.

EFTER-MATERIALE: Forslag til kreativ bearbejdning af temaet

I det kreative værksted på museet (3 timers forløb) eller tilbage på skolen kan eleverne arbejde med samtidskunstens udtryksformer ved selv at omsætte et ældre værk til et samtidsudtryk. Der rettes fokus mod elevernes idé og koncept, kunstneriske udfoldelse samt forståelse for en kunstnerisk proces.

Aktivitet 3: Omsæt et ældre værk til et samtidskunstværk

Beskrivelse:

Eleverne arbejder med at omsætte en ældre udtryksform til et samtidsudtryk. Det er en øvelse i at se og forstå samtidskunstens udtryksformer samt at transformere en udtryksform til en anden.

Udgangspunktet kan være L.A. Rings *Maduddeling på Frederiksberg* fra 1887 (bilag 3). Værket blevet malet under Det Moderne Gennembrud for at sætte fokus på den tids sociale ulighed. Maleriet skildrer en maduddeling malet i naturalistisk stil, hvor de to velnærende kvinder i forgrunden laver mad og deler ud til de fattige, som er klemte tilbage i baggrunden. Billedets komposition underbygger fortællingen, hvor guldarmbåndet i billedets midte fanger øjet og fortæller om de velhavendes stadige dominans i samfundet.

Opgaven kan løse ud fra to forskellige vinkler:

- 1) Fokus på formelle aspekter, hvor billedet omsættes via nye materialer til en ny udtryksform: Hvordan ville motivet maduddelingen se ud i dag?
- 2) Fokus på temaet, dvs. omsætte "maduddelingen" fra 1887 i et nutidigt perspektiv. Hvordan kunne kunsten sætte en nutidig maduddeling til debat i dag?

Tidsforbrug: 1-2 lektioner

Forberedelse og materialer:

Vælg tilgang:

- 1) Omsæt maleri via nye materialer til ny udtryksform
- 2) Omsæt tema til nutidigt perspektiv i et nyt udtryk

1) Materialekasse skal være til rådighed, der gør det muligt at arbejde eksperimenterende. Eleverne bearbejder maduddelingen fx som eksperimenterende skulptur, assemblage el.lign.; Tørret pasta, ris, ler, træ, stof o.lign. kan indgå som materialer. Maleriet kan også omsættes til foto, installation eller performance, hvor kulisser og udklædning indgår.

2) Udvælg 1-3 udtryksformer, som eleverne kan arbejde med: Fx "relationel æstetik", hvor fokus er på de menneskelige relationer, der kan opstå gennem kunst eller street art, der skaber opmærksomhed omkring en sag ved at gøre sig synlig på gadeplan. I denne tilgang er fokus at kunne udtrykke sig bevidst omkring en konkret sag ud fra en kunstnerisk strategi.

Sådan gør I:

Eleverne arbejder gruppevis. Hver gruppe vælger eller får tildelt en vinkel på opgaven ud fra ovenstående beskrivelse. I begge opgaver lægges vægt på processen, hvor grupperne arbejder med skitser og en plan for, hvordan et nyt kunstværk kan laves ud fra det ældre maleri. Til sidst præsenterer grupperne deres plan, skitser og udkast til et endeligt kunstværk.

Inspiration: Maduddeling i samtidskunsten

Når kunst bliver en handling eller en begivenhed som i performancekunst og i den relationelle æstetik sløres grænsen mellem kunst og hverdagsliv. Samtidskunsten har ikke altid en konkret, håndgribelig form, men kan være en flygtig situation, en oplevelse eller et socialt arrangement. Den thailandske kunstner Rirkrit Tiravanija arbejder bl.a. med midlertidige begivenheder i sin kunst fx maduddeling. I værket *Untitled (Free)*, 1992 opstillede han et køkken i et gallerium,

Undervisningsmateriale / Samtidskunst

hvorfra han lavede og uddelte traditionelle thailandske ris- og karryretter til galleriets besøgende. Tiravanija bryder her med den almindelige distance og hierarki mellem kunstner og beskuer og skaber en personlig relation mellem sig selv som kunstner og galleriets besøgende. De besøgende indgår i værket ved at spise måltidet og indgå i en social relation med kunstneren og andre besøgende. Værket handler altså om de sociale og relationelle forbindelser, som et kunstværk også kan frembringe. Tiravanija arbejder her både relationelt, konceptuelt og med elementer af performancekunst.

Undervisningsmateriale / Samtidskunst

Bilag 1:

1: Hvilke ord tænker du på, når du hører ordet 'kunst'?

2: Hvad handler kunst om?

3: Hvordan er en kunstner?

4: Hvem kan blive kunstner?

5: Hvilke temaer arbejder kunstnere med i dag?

Bilag 2:

1: Hvor er værket?

2: Hvordan er værket lavet? Hvilke materialer er brugt?

3: Hvilken kunstform er der tale om? (brug evt. definitioner, bilag 3)

4: Hvad gør kunstværket ved det sted, det er placeret? Hvordan ville stedet være uden?

5: Hvad tror I tankerne er med kunsten på netop det sted?

6: Hvornår er værket fra? Er det nyt eller gammelt?

Bilag 3:

Samtidskunstens udtryksformer

Skulptur: I traditionel forstand er en skulptur en rumlig, ofte massiv, kunstnerisk figur udhugget i sten (fx marmor) eller støbt i metal (fx jern eller bronze). En skulptur er 3-dimensionel, noget man kan gå rundt om, og er traditionelt placeret på en piedestal eller sokkel. I nyere tid placerer kunstnerne skulpturen direkte på gulvet eller jorden. Materialer kan være alt fra træ, plastik eller voks til skumgummi, skrald og hverdagsgenstande.

Maleri: I nyt maleri arbejder kunstnerne med andre strategier for maleriet end at kopiere verden, dvs. maleriet skal ikke længere være et naturtro "vindue til verden". Nyt maleri undersøger maleriets muligheder, hvad man kan med maling på den 2-dimensionelle flade, og inddrager ofte også andre materialer.

Gadekunst / street art: Gadekunst eller street art er kunst, der ofte placeres uden tilladelse i byrummet. Gadekunsten bruger forskellige strategier og udtryksformer; graffiti, stencils, paste ups, klistermærker, perleplader mv., men et fællestræk er, at virkemidlerne er umiddelbart effektfulde, og at gadekunsten kommunikerer direkte til de forbipasserende.

Land art: Kunst som skabes i og af landskabet ved enten at forme det direkte eller ved at tilføje strukturer af andre naturlige materialer som eksempelvis sten, jord, vand osv. Land art udtrykker en proces, hvor både kunstner og naturen selv former værket, som kan have mere eller mindre permanent karakter.

Installation: En rumlig iscenesættelse, som inddrager det rum, værket er placeret i. En installation kan eksempelvis give indtryk af at være et bestemt rum eller et særligt miljø, man som beskuer træder ind i. I visse tilfælde tildeles man en aktiv rolle som en del af værket.

Lydkunst: Lydkunst kan være en blanding af lyd, musik og andre elementer som fx skulptur, men det kan også være lyden i sig selv. Lydkunsten benytter sig af og udforsker lydens mange og forskellige udtryksformer som fx reallyde, musik, støj eller stilhed.

Performance: En performance er en øjeblikkets handling, der sker her og nu foran et publikum. Handlingen er ofte udført af kunstneren selv, men kan også inddrage flere personer eller publikum. En performance kan vare få minutter eller op til flere dage. Nogle gange bliver

en performance dokumenteret gennem video eller fotografier, som derefter kan udstilles som dokumentationsmateriale.

Intervention: En kunstnerisk strategi, der går ud på at lade kunsten "gribe ind" i virkeligheden. Kunsten dukker op på uventede steder eller omformer de traditionelle udstillingssteder gennem uventede indgreb.

Fotokunst: Kunstfotografi er betegnelsen for en retning inden for fotografiet, som snarere er interesseret i fotografiet som billede end som dokumentation af virkeligheden. Betegnelsen bruges om fotografiet som et personligt, kunstnerisk udtryksmiddel.

Videokunst: Eksperimenterer med filmmediet og fortælleformer. Videokunstnere skaber bl.a. fortællinger med billedfragmenter, poetiske spillefilm og abstrakt film.

Konceptkunst: I konceptkunst er idéen eller konceptet omkring kunstværket vigtigst. Konceptkunst bygger altså på idéer frem for æstetiske eller håndværksmæssige færdigheder. Værket er ikke nødvendigvis fysisk, men kan være en undersøgelse af genstande eller kunstneriske processer.

Relationel æstetik: Betegnelsen bruges om en æstetisk teori, hvor kunstværkerne bedømmes i forhold til de mellemmenneskelige relationer, som de fremstiller eller fremkalder i selve mødet med værket.

Mediekunst: Omfatter kunstværker skabt af nye medier og teknologier, herunder digital kunst, computergrafik, animation, virtuel kunst og internetkunst.

Bilag 4:

L.A. Ring: *Maduddeling på Frederiksberg*, 1887

Undervisningsmateriale / Samtidskunst

Undervisningsforløbet *Samtidskunst* er udviklet i samarbejde ml. Sorø Kunstmuseum v. kunstformidler Elisabet W. Bertelsen og formidlingsinspektør, Mette Truberg Jensen og Sorø Musiske Skole, Billedkunstskolen v. Tina Elf.

Forløbet er udviklet i forbindelse med det nationale samarbejdsprojekt *Læring, kunst og museer - netværk, kompetenceudvikling og læringsteorier* ml. Frederiksborgmuseerne v. StormP Museet, Ribe Kunstmuseum og Sorø Kunstmuseum, 2015-2017

Projektet er støttet af Kulturstyrelsen

